

242428

บทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญา
กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

THE ROLE OF THE ATTORNEY GENERAL IN CASES
AGAINST PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE

อนิวรรณ ม่วงวิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ศ.ศ. 2554

บทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

อนิวรรณ ม่วงวิเศษ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2554

**THE ROLE OF THE ATTORNEY GENERAL IN CASES
AGAINST PERSONS HOLDING POLITICAL OFFICE**

ANIWAT MUANGVISETH

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2011

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

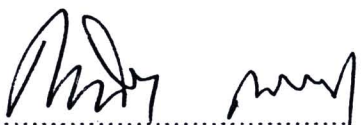
หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

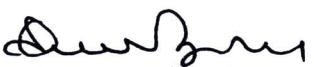
เสนอโดย อนิวรรณ ม่วงวิเศษ

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายอาญาและกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต

ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.คณิต ฒ นคร)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร.อุทัย อาทิเวช)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนิดา จิตรน้อมรัตน์)

วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2554

หัวข้อวิทยานิพนธ์	บทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญา กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง
ชื่อผู้เขียน	อนิวรรณ ม่วงวิเศษ
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.อุดม รัฐอมฤต
สาขาวิชา	นิติศาสตร์
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

242428

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงบทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง เนื่องจากปัจจุบันกลไกของรัฐที่มีอยู่ตามปกติไม่อาจเอาผิดกับบุคคลดังกล่าวได้ เพราะการดำเนินคดีกับเจ้าหน้าที่รัฐดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองล้วนเต็มไปด้วยอิทธิพล จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาความอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 ขึ้น เพื่อกำหนดวิธีการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐไว้เป็นการเฉพาะ อันมีลักษณะยกเว้นการใช้บทบัญญัติเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญาโดยทั่วไป โดยมอบอำนาจให้อัยการสูงสุดมีหน้าที่ในการฟ้องร้องดำเนินคดีอาญากับบุคคลดังกล่าว และหากอัยการสูงสุดมีความเห็นแย้งกับคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ก็ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสามารถฟ้องร้องหรือแต่งตั้งนายความฟ้องร้องคดีแทนได้

การที่กฎหมายบัญญัติให้ให้อำนาจคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตสามารถฟ้องร้องหรือแต่งตั้งนายความฟ้องร้องคดีแทนได้นั้น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐถูกฟ้องร้องดำเนินคดีมีสถานะตกเป็นจำเลยที่จะต้องหาทนายความมาแก้ต่างคดี ซึ่งกรณีดังกล่าวถือได้ว่าเป็นคดีอาญาของรัฐอันเป็นคดีของแผ่นดินที่พนักงานอัยการต้องเข้าไปแก้ต่างให้ ดังนั้นหากให้พนักงานอัยการเข้าไปแก้ต่างคดีก็จะเป็นกรณีของรัฐต่อสู้กับรัฐเอง จึงอาจเป็นกรณีการขัดกันของอำนาจหน้าที่ (Incompatibility)

นอกจากนี้การที่กฎหมายเปิดโอกาสให้หน่วยงานของรัฐฟ้องคดีได้เองเมื่ออัยการสูงสุดมีความเห็นแย้งและไม่สามารถหาข้อสรุปได้ กรณีดังกล่าวผู้บริหารสำนักงานอัยการสูงสุดได้ล่วงรู้สำนวนของหน่วยงานของรัฐที่ได้ไต่สวนมาเป็นอย่างดีแล้ว หากให้พนักงานอัยการเข้าไปแก้ต่างคดีที่ตนรู้สำนวนหรือเข้าไปเบิกความช่วยจำเลยก็จะเกิดข้อถกเถียงในเรื่องของความเป็นภาวะวิสัย

242428

และความเป็นกลางของอัยการที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกที่จำเป็นต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐ
เป็นสำคัญ

ดังนั้นการให้อัยการสูงสุดมีอิสระในการใช้ดุลพินิจเพียงองค์กรเดียวในการสั่งคดีโดยมี
คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นผู้มีอำนาจตรวจสอบถ่วงดุล
โดยการทำหน้าที่สอบสวนร่วมกับองค์กรอัยการจึงจะมีผลทำให้เป็นการยกระดับการดำเนินคดี
อาญาของประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นทั้งระบบ เพื่อที่จะนำไปสู่การอำนวยความสะดวก
ให้กับประชาชนได้เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

Thesis Title	The role of the Attorney General in Cases against Persons Holding Political Office
Author	Aniwat Muangviseth
Thesis Advisor	Associate Professor Dr.Udom Rathamarit
Department	Law
Academic Year	2011

ABSTRACT

242428

This thesis research aims to study the role of the attorney general in cases against persons holding political office. Currently, common state mechanism is unable to implicate any person holding political office because such persons are influent and difficult to prosecute. As the result, Organic Act on the protection Counter Corruption, BE 2542 was enacted to determine the method of criminal prosecution against persons holding political office and other government officers that is a special exception to use legislation regarding general criminal case. With this Organic Act, attorney general is authorized to be responsible for criminal prosecution against such persons and in the event of any dispute occurred by such attorney general against The National Anti-Corruption Commission, The National Anti-Corruption Commission shall be authorized to prosecute or appoint a lawyer to be its representative.

As The National Anti-Corruption Commission is authorized by legislation to prosecute or appoint its lawyer, prosecuted government officers or persons holding political office becomes defendants needed to find their lawyers to defend. Such case is deemed to be State Criminal Proceeding or National Proceeding that prosecuting attorney shall put up a plea. As the result, such case becomes the battle between government and government and might be conflict or incompatibility of authorities.

Furthermore, in the event that the government organizations have its right to prosecute by itself when attorney general disagrees and unable to fine the conclusion, the administrator of Office of the Attorney General in Thailand shall perceive such well-investigated case of government organizations. As the result, the defendant shall dispute regarding objectivity and neutrality of prosecuting attorney that shall mainly consider benefit of state.

๒
242428

In conclusion, attorney general shall have the independence of using solely discretion in throwing a case and The National Anti-Corruption Commission shall have balance of power by being responsible for co- investigation with Office of the Attorney then this will improve Thai criminal proceeding to be more efficient and lead to provide concrete justice to Thai people truly.

กิตติกรรมประกาศ

ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตั้งแต่ได้ทำการศึกษาจนกระทั่งสำเร็จเป็นรูปเล่มดังที่ปรากฏ ผู้เขียนได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. อุดม รัฐอมฤต ที่ได้กรุณาได้รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้กับผู้เขียน พร้อมทั้งให้คำปรึกษา และคำแนะนำในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มาโดยตลอด ไม่ว่าจะเป็นหลักการ แนวคิด และทฤษฎีในการศึกษา ทำให้ผู้เขียนมองเห็นแนวทางในการศึกษาและมองปัญหาในการวิจัยได้ครบถ้วนมากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. คณิต ฌ นคร ที่กรุณาได้รับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และให้คำแนะนำในเชิงวิชาการที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ตลอดจนชี้แนะแนวทาง และให้ข้อสังเกตต่าง ๆ ในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ พร้อมกันนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรศักดิ์ ลิขสิทธิ์วัฒนกุล และ อาจารย์ ดร. อุทัย อาทิเวช ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์และให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ผู้เขียนในการจัดทำวิทยานิพนธ์จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

สุดท้ายนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุน และเป็นผู้ที่อยู่เบื้องหลังในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาโดยตลอดทั้งทางด้านกำลังทรัพย์ และที่สำคัญที่สุดคือเป็นกำลังใจ และแรงบันดาลใจให้กับผู้เขียน และขอบคุณคุณณิ แคนท น้องนิค เพื่อนและน้องที่น่ารักที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นทีปรึกษา จนงานเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

อนิวรรณ ม่วงวิเศษ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๗
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ.....	๗
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีดำเนินการศึกษา	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2. แนวความคิดเกี่ยวกับบทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญา	
กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	6
2.1 การดำเนินคดีอาญาโดยรัฐ	6
2.2 หลักการดำเนินคดีอาญา.....	9
2.2.1 หลักการดำเนินคดีอาญาตามกฎหมาย.....	9
2.2.2 หลักการดำเนินคดีอาญาตามดุลพินิจ	10
2.3 ความเป็นมาของระบบการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	13
2.4 อำนาจหน้าที่ของอัยการในการดำเนินคดีอาญา	15
2.4.1 อำนาจหน้าที่ของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญาสมัยใหม่	18
2.4.2 อำนาจหน้าที่ของอัยการในกระบวนการพิจารณาคดีอาญา	26
2.5 องค์การที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	40
2.5.1 ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	40
2.5.2 อัยการสูงสุด	44
2.5.3 สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ	52
2.6 หลักการพิจารณาการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	64

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. บทบาทของอัยการในการตรวจสอบการทุจริตและการดำเนินคดีอาญา	
กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ	72
3.1 ระบบการสอบสวนดำเนินคดีอาญาของอัยการในต่างประเทศ	73
3.1.1 การสอบสวนดำเนินคดีอาญาของอัยการในประเทศฝรั่งเศส	73
3.1.2 การสอบสวนดำเนินคดีอาญาของอัยการในประเทศญี่ปุ่น	80
3.2 การตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในต่างประเทศ.....	81
3.2.1 ระบบการตรวจสอบโดยรัฐสภา (Impeachment) ของประเทศสหรัฐอเมริกา.	81
3.2.2 การตรวจสอบการทุจริตของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยศาล	85
1) ระบบศาลพิเศษประเทศฝรั่งเศส.....	85
2) ระบบศาลรัฐธรรมนูญประเทศเยอรมนี	88
4. วิเคราะห์ปัญหาและบทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญา	
กับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง.....	89
4.1 วิเคราะห์ปัญหาการดำเนินคดีอาญากับผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	89
4.2 วิเคราะห์ปัญหาบทบาทในการดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง	
ของอัยการสูงสุด.....	99
4.2.1 วิเคราะห์ปัญหาในกรณีสำนวนของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ไม่สมบูรณ์	99
4.2.2 วิเคราะห์ปัญหาในกรณีอัยการสูงสุดมีความเห็นแตกต่าง	
กับคณะกรรมการ ป.ป.ช.	104
4.2.3 วิเคราะห์ปัญหาในกรณียกเว้นบทบาทของอัยการสูงสุด	
ในการดำเนินคดีอาญา	107
4.3 วิเคราะห์บทบาทของอัยการสูงสุดในการดำเนินคดีอาญา.....	109
4.3.1 ปัญหาเรื่องอำนาจการสอบสวน.....	109
4.3.2 ปัญหาเรื่องการใช้ดุลพินิจในการสั่งคดี.....	110
5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ	114
5.1 บทสรุป	116
5.2 ข้อเสนอแนะ	119

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	120
ประวัติผู้เขียน.....	126